

KLIMAINVESTERING I - MINDRE KØRSEL AF BØRN I DAGTILBUD

Kort resumé: Der investeres i naturpædagogiske kompetencer og personale for at skabe mulighed for lokale naturoplevelser i byen, i stedet for at køre børnene i busser ud af byen. Dette gøres i områder, hvor der ikke længere er behov for den ekstra kapacitet, som busserne giver. Ved at afskaffe busordninger reduceres klimapåvirkningen og der kan spares på udgifter til busserne.

Fremstillende forvaltning: Børne- og Ungdomsforvaltningen

1. Beskrivelse af forslag (fremgangsmåde og effekt)

Grønne investeringer i BUF

De 4 største udledningsgrupper af klimagasser i atmosfæren kommer fra industri, landbrug, energi til bygninger og transport. For at Børne- og Ungdomsforvaltningen, med 17.000 medarbejdere og 10 pct. af Danmarks børn og unge, bidrager til den grønne omstilling, foreslås der at investere i tiltag, der reducerer på de store udledningsgrupper. Der foreslås at investere i tekniske løsninger, kompetencer og organisering, der kan sikre en drift og en dannelse af børn og unge til et mindre forbrug af materialer, færre fossile brændsler og køretøjer, mindre mad fra dyr og madspild samt byggeri i mindre klimabelastende materialer. De grønne investeringer koncentrerer sig i Børne- og Ungdomsforvaltningen om disse områder ved at fokusere på skolerne og institutionernes mad, energi og vand, transport og anlæg.

Klimaenheden i ØKF har beregnet effekten af investeringsforslaget på udledning af CO₂e (CO₂ ækvivalent bruges til sammenligning af forskellige drivhusgassers indvirkning på drivhuseffekten). Effekten er beregnet til en reduktion på omkring 27 ton CO₂e pr. år. Beregningsforudsætningerne er vedlagt i bilag.

Mindre kørsel og færre køretøjer for børn i dagtilbud

Forslaget går på at afskaffe minibusser og udflytterordninger i dagtilbud, hvor der i dag grundet ændret befolkningssammensætning er opstået for stor kapacitet og dermed tomme pladser, der udhuler institutionernes økonomi. Ordninger med minibusser og udflyttere er etableret for at skaffe kapacitet på dagtilbudsområdet på et tidspunkt, hvor Københavns Kommune havde en stor vækst i børnetallet.

Som erstatning for busserne investeres der i pædagogisk personale og udvikling af praksisnær naturpædagogik i de berørte områder, der mister deres mulighed for at tage busser ud af byen. Forvaltningen vurderer investeringen som nødvendig for at få opbakning til at fjerne muligheden for have en bus der kører ud af byen.

Baggrund

Børne- og Ungdomsforvaltningens buspark til dagtilbud er opdelt på tre forskellige kategorier af busser, som alle udvider institutionens kapacitet - minibusser, skovbusser og rumlepoter. Derudover er kørslen ved udflytterordninger udbudt til private vognmænd, og den foregår også i busser. Dette forslag vedrører minibusser og udflytterordninger.

Tablet 1 - Busser, kapacitet og budget (2024 p/l)

	Antal busser	Øget kapacitet (ca. antal børn)	Samlet budget - (t. kr.)
Minibus	30	120	2.100
Udflytter	78	3.500	70.000
I alt	136	3.620	72.100

En minibuss kan rumme op til syv børn og to voksne. Minibusserne bliver typisk brugt til at sikre mulighed for at opskrivning kapaciteten, med 2-6 børn, på udvalgte institutioner ved at give institutionerne bedre muligheder for at tage på ture med mindre børnegrupper. Minibusserne gives typisk for et år ad gangen. Udflytterne er store busser der typisk kører den samme gruppe børn til en udflytterinstitution i udkanten eller uden for København.

For at leve op til pasningsgarantien og den københavnske målsætning om at sikre borgerne en plads indenfor 4 km fra bopælen, så planlægger BUF, at hvert område i byen skal kunne dække sig selv med pladser i vuggestuer og børnehaver. Nedenstående tabel viser, hvilke områder i byen, der i følge befolkningsprognosen (primo 2022), har ledig kapacitet i form af overskydende børnegrupper. Et positivt tal betyder, at der er ledige pladser i dagtilbuddene i spidsbelastningsperioden, mens et negativt tal betyder, at der mangler pladser i forhold til det forventede behov. En børnegruppe er 12 vuggestuebørn eller 22 børnehavebørn. Eksempelvis forventes der i 2030 på Ydre Nørrebro tomme pladser i dagtilbuddene til 16 grupper – eller hvad der svarer til tomme pladser til 192 vuggestuebørn eller 352 børnehavebørn - i forhold til det forventede antal børn i området.

Tabel 1: Prognosefelter - overskydende gruppe

Prognosefelter	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Amager Nordvest	9	16	14	12	8	2	-2	-7	-11
Amager Sydvest	15	18	12	2	5	-1	-8	-13	-15
Amager Nordøst	6	5	3	8	5	0	-4	-9	-14
Amager Sydøst	14	17	21	22	22	20	17	16	14
Brønshøj	1	4	5	6	6	6	5	3	2
Husum	8	8	10	9	6	1	-4	-10	-16
Vestre Vanløse	11	11	11	11	10	10	9	8	8
Østre Vanløse	2	2	0	-1	-1	-3	-4	-5	-6
Christianshavn	1	2	9	8	6	6	5	4	1
Indre By Nord	2	2	0	7	6	4	3	2	1
Indre By Syd	13	13	13	12	12	11	10	9	9
Indre Østerbro	11	11	10	7	3	-1	-6	-10	-15
Ydre Østerbro	11	12	10	7	5	2	1	0	-1
Bispebjerg Nord	5	6	6	6	6	5	5	4	3
Bispebjerg Syd	-1	-5	4	1	-3	-6	-9	-11	-12
Indre Nørrebro	-5	-3	-1	-1	-2	-3	-4	-4	-5
Ydre Nørrebro	15	24	23	22	20	19	18	16	16
Valby Nord	-2	14	14	15	19	16	14	11	9
Valby Syd	0	-6	-12	-20	-27	-42	-46	-50	-53
Kgs. Enghave	1	-4	1	-4	11	12	7	2	-3
Vesterbro	5	1	8	-2	-2	-11	-19	-25	-30

Tabellen viser at der overskydende grupper i dagtilbuddene til det forventede antal børn i områderne; Amager Sydøst, Vestre Vanløse, Indre By, Ydre Østerbro (pga. Nordhavn), Ydre Nørrebro og Valby Nord. Overkapacitet i et prognosefelt kan imidlertid dække underkapacitet i andre. Det samlede potentielle ved nedlægning af udflyttergrupper i de områder med overskydende grupper er vist følgende tabel.

Tabel 1: Prognosefelter med væsentlig overskydende kapacitet

Prognosefelter	Udflyttergrupper i området	Samlede udgifter til udflytter ins. (1.000 kr. 2024 p/l)
Amager Sydøst	5	2.500
Vestre Vanløse	2	1.400
Indre By Syd	6½	5.200
Ydre Østerbro	3	2.100

Ydre Nørrebro	7	4.400
Valby Nord	9	5.100
I alt	32½	20.700

Nedlægge minibusser

Der foreslås med investeringen at nedlægge de 10 minibusser, der er tilknyttet Indre By og Nørrebro, da institutionerne i stedet for at køre med minibus kan få løftet deres naturpædagogiske kompetencer, og da der er ledig kapacitet til at nedlægge busser i disse to områder. Ændret befolknings sammensætning betyder, at der i Indre By (prognosefelt Nord og Syd) og på Nørrebro (prognosefelt Indre og Ydre) både i dag og frem til 2030 er et overskud af grupper, så mere end 10 børnegrupper er tomme.

Nedlæggelsen af minibusser vil betyde, at nogle institutioner, der er vant til at kunne opnormere i spidsbelastningsperioden (april), for til gengæld at have adgang til en minibus, ikke længere vil kunne dette. Dette vil ifølge prognose ikke betyde at der mangler mulighed for at få en dagtilbudsplads i området, og forvaltningen opretholder derfor en overkapacitet ved at beholde minibusserne.

Nedlæggelse af ordningen vil medføre en CO₂ besparelse på drivmidler og på ikke at skulle investere i nye minibusser. CO₂ besparelsen ved forslaget opgøres til anden behandling.

Nedlæggelse af 10 minibusser giver en årlig økonomisk effektivisering på 0,7 mio. kr. (2024 p/l) på kørselsordningen. Der vil også være en effektivisering ved ikke at skulle købe nye minibusser, men da der ikke er et fast budget til anskaffelse af minibusser, indgår denne effektivisering ikke i beregningen.

Nedlæggelse af minibusser kræver at institutionerne i områder får kompetencerne til at bruge lokale grønne områder og at flere dagtilbud kan få naturoplevelser i København, fx på Naturcenter Amager Strand.

Nedlægge udflyttergrupper ved Barndommens Land (Ragnildgade 31):

Barndommens Land er en integreret institution i Aldersrogade kvarteret på Ydre Nørrebro med mange tomme pladser. Institutionen har plads til 17 børnegrupper, mens der i spidsbelastningsperioden (april 2022) var indmeldt 10 børnegrupper. Selv i spidsbelastningsperioden var der dermed 7 tomme grupper.

Der er to udflytterbørnehavegrupper, der køres fra Ragnildgade til Spanagervej 14 ved Køge (Lille Skensved). Disse to udflyttergrupper kan nedlægges, uden at der vil mangle pladser i lokalområdet. Nedlæggelsen vil ikke medføre besparelser på udflytterlokationen Spanager.

Der er besluttet et kvalitetsløft af Barndommens Land i budget 2022. Med kvalitetsløftet udvikles institutionens Science- og naturprofil. Investeringen i dette forslag skal yderligere forstærke institutionens profil, så det er muligt at nedlægge udflyttergrupperne og fortsat udvikle en attraktiv institution.

Klyngens ledelse peger på, at udflyttergrupperne er attraktive for ressourcestærke forældre. Ledelsen vurderer, at de fleste af de forældre vælger institution for udflyttergrupperne, og derfor ikke vil være interesseret i at blive i institutionen, uden at deres børn dagligt køres til Spanager. Forvaltningen forventer på den baggrund modstand mod forslaget fra forældrene. Forvaltningen vurderer at naturpædagogikken kan løftes på institutionen uden at børnene køres til Spanager. Ved yderlig at investere i at lade de børn der er indskrevet for nuværende blive i institutionen, kan modstanden reduceres. Forvaltningen kan ikke anbefale at opretholde en dyr ordning både økonomisk og klimamæssigt på en institution, der har så mange tomme pladser.

Denne udflytterordning er ca. 23.000 kr. dyrere end en almindelig børnehaveplads, og nedlæggelsen vil give en effektivisering på 1,0 mio. kr. om året. Nedlægges denne udflytterordning, vil forvaltningen sammen med Økonomiforvaltningen undersøge, om pladsen på udflytterlokaliteten skal indgå i den samlede kapacitet på dagtilbudsområdet, fx ved at udvide en eksisterende institution der allerede kører til Spanager.

Det foreslås at stoppe med at optage nye børn i udflyttergrupperne i 2023, men først at nedlægge ordningen fuldt ud i maj 2026. Det vil betyde, at ordningen kan nedlægges, uden at nogen børn og forældre mister den udflytterenhed, de bruger i dag og dermed reducere modstanden mod forslaget.

Øgede udgifter som følgende af udfasningen, da der minimum skal være to voksne uanset størrelsen på børnegruppen, indgår i udgifterne til investeringen.

Nedlægge udflyttergruppe ved Flora (Carl Nielsens Allé 27)

Flora er en integreret institution på Ydre Østerbro med 6 børnegrupper, der er fuldt belagt i spidsbelastningsperioden (april 2022). Én børnehavegruppe kører fra institutionen til Kobbelvænget 65 ved Energicenter Voldparken. Institutionen er placeret i et område af byen, hvor der er ledige pladser i dagtilbuddene, både på nuværende tidspunkt og frem til 2050, ifølge prognosen. I 2030 vil der i en midlertidig periode mangle pladser, hvilket skyldes udbygning i Nordhavn. Hvis der bygges dagtilbud i Nordhavn og udflytteren nedlægges, vil der derfor ikke mangle pladser i området.

Som følge af fund af asbest på bygge- og legepladsen ved Kobbelvænget 65 har udflytterinstitutionen i en periode ikke kørt dertil. Udflyttergruppen foreslås nedlagt da forvaltningen vurderer at naturpædagogikken kan løftes på institutionen uden at børnene køres til Kobbelvænget. Samtidig er der ikke behov for den ekstra kapacitet i området. Investeringen går til at ekstra pædagogisk personale og naturpædagogiske kompetencer for at erstatte den mulighed som udflytteren til Kobbelvænget har givet.

Forvaltningen vurderer, at udflyttergrupperne er attraktive for de forældre, der bruger ordningen, og at de ikke vil støtte nedlæggelse af udflyttergrupperne. Der vil dog være ledige pladser i området i den nybyggede institution EventyrØen. Det foreslås at stoppe med at optage nye børn udflyttergruppen i 2023, men først at nedlægge ordningen fuldt ud i maj 2026. Det vil betyde, at ordningen kan nedlægges, uden at nogen børn og forældre mister den udflytterenhed, de bruger i dag og dermed reduceres modstanden mod forslaget. Øgede udgifter som følgende af udfasningen, da der minimum skal være to voksne uanset størrelsen på børnegruppen, indgår i udgifterne til investeringen.

Denne udflytterordning er ca. 41.000 kr. dyrere end en almindelig børnehaveplads, og nedlæggelsen vil give en økonomisk effektivisering på 0,9 mio. kr. om året. Kørselsordningen er dyrere pr. barn end Barnkommens Land, da det kun er en enkelt børnehgruppe der køres.

Nedlægges denne udflytterordning, vil forvaltningen undersøge, hvordan udflytterlokaliteten (Kobbelvænget) kan indgå i den samlede kapacitet på dagtilbudsområdet, fx ved at modtage børn fra lokalområdet, da Husum som vist i tabellen forventes at mangle 16 børnegrupper i 2030. Der vil fortsat være fem andre institutioner der benytter udflytterlokaliteten på Kobbelvænget.

Investering

Som erstatning for den adgang til grønne områder, som minibusser og udflytterordninger giver forældre i Indre by, på Østerbro og på Nørrebro, investeres der i praksisnær kompetenceudvikling af pædagoger i de tre områder og ekstra pædagogisk personale til naturpædagogik. Naturcenter Amager Strand har allerede tilsvarende forløb på 35 institutioner i Bispebjerg og på Nørrebro, og ved at udvide ordningen og inddrage forskellige besøgssteder som Kalvebod Fælled, Sydhavnstippen og Østre Anlæg, kan flere pædagoger bruge de udearealer og grønne områder der er i lokalområdet, frem for at køre bus ud af byen.

Derudover investeres i personale på Naturcenter Amager Strand, for at udvide centeret til at kunne tage imod flere dagtilbud. Naturcenter Amager Strand ligger tæt metroen og institutioner kan derfor komme der til uden minibus.

Der investeres i pædagogisk personale for at kunne køre udflytterbørn der allerede er indskrevet i de to udflytterenheder, frem til at de sidste børn stopper i udflytterbørnehaverne i maj 2026.

Her angives om forslaget udspringer af et innovationsforslag:

Ja

Nej

2. Økonomi

Effektiviseringer

Budgettet til minibusser er på 70.000 kr. pr. minibus (2024 p/l). Det går til drivmidler mm. der udmeldes til institutionen (22.500 kr.), grøn ejerafgift, kasko ol. (15.000 kr.) og løbende reparationer (32.500 kr.)

Budgettet til de to institutionerne med udflyttergrupper er som vist nedenfor (kr. 2024 p/l):

Udflytter ins.	Kørsel	Udflytterkompensation	Årlig besparelse
Barndommens land	775.000	225.000	1.000.000
Flora	675.000	225.000	900.000

Det vurderes at med en mindre børnegruppe i udflyttergrupper, som følge af stop for optaget i 2023, vil udgifterne til kørsel kunne halveres i 2024 og den fulde effektivisering hentes fra 2025.

Investering

Der investeres i pædagogisk personale og praksisnær kompetenceudvikling i de berørte dagtilbud og områder. Dette går til praksisnær kompetenceudvikling med institutionerne i de berørte områder, tilsvarende et projekt Naturcenter Amager Strand har haft finansieret af Novo Nordiskfonden med 35 partnerskabsinstitutioner. Med investeringen udbredes naturpædagogisk kompetenceudvikling til institutionerne i de berørte områder der mister minibusser og udflyttergrupper, i samarbejde med besøgssteder som Naturcenter Amager Strand, Kalvebod Fælled, Sydhavnstippen og Østre Anlæg. Der arbejdes på de lokale institutioner med 'Natur, udeliv og science', så institutionerne får kompetencer til at bruge lokale grønne områder frem for at køre ud af byen. Baseret på erfaringer fra projektet finansieret af Novo er udgiften for dette fastsat til 1.276.000 kr. for 2,2 årsværk inkl. overhead i 3,5 år.

Derudover investeres i personale til udvidelse af aktiviteter på Naturcenter Amager Strand, som dagtilbuddene bruger og samarbejder med. Der investeres i at Naturcenter Amager Strand i tre år kan udvide kapaciteten med et spor til dagtilbud alle ugens dage hele året. Aktiviteterne tager udgangspunkt i strandens natur og giver børnene mulighed for at undersøge vind, sten og fugle i vinterhalvåret, eller tage ud i waders i vandkanten om sommeren, bygge et hjem til rejen eller tage på kanotur. Det vil være en udvidelse af kapaciteten med knap 50 %. Investeringen skal i en periode kompensere for at nogle institutionerne mister adgang til at tage i skov eller natur med minibusser og udflytterbusser. Udgiften for udvidelse af aktiviteter er 580.000 kr. for et årsværk inkl. overhead i 3,5 år. Efter perioden har institutionerne fået kompetencerne til i højere grad at kunne bruge deres lokale grønne områder.

Sidst investeres der i pædagogisk personale til de to udflytterinstitutionerne for at de fortsat kan køre de børn der i dag er i udflyttergrupperne, også selv om det bliver få børn der skal køres og der skal være et minimum af pædagogisk personale. Der investeres i et ekstra årsværk på hver udflytterinstitution frem til maj 2026, som vurderes nødvendig for at opretholde kørslen. Udgiften til et ekstra årsværk er 580.000 kr. inkl. overhead.

Tabel 1. Forslagets samlede økonomiske konsekvenser

1.000 kr. 2024 p/l	Styringsområde	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Varige ændringer (effektiviseringer og drift)							
Nedlægge 10 minibusser til dagtilbud	Service		-700	-700	-700	-700	-700
Nedlægge udflyttergrupper ved Barndommens Land	Service		-388	-888	-1.000	-1.000	-1.000
Nedlægge udflyttergruppe ved Flora	Service		-338	-788	-900	-900	-900
Samlet varig ændring			-1.426	-2.376	-2.600	-2.600	-2.600
Implementeringsomkostninger (midler fra investeringspuljen)							
Ekstra pædagogisk personale til Barndommens Land og Flora (udfasning af udflyttergrupper)	Service		1.160	1.160	580		
Praksisnær kompetenceudvikling af naturpædagogik	Service	638	1.276	1.276	1.276		
Udvidet kapacitet på Naturcenter Amager Strand	Service	290	580	580	580		
Samlede implementeringsomkostninger		928	3.016	3.016	2.436	0	0
Samlet økonomisk påvirkning		928	1.590	640	-164	-2.600	-2.600

Tilbagebetalingstid baseret på Serviceeffektivisering	5						
Tilbagebetalingstid baseret på Totaløkonomi	5						

Noter til alle tabeller: Forslaget skal udarbejdes i 2024 p/l, men udmøntes i overførselssagen i 2023 p/l.
Alle *besparelser* er angivet med negativt (-) fortegn.

3. Implementering og opfølgning

Opfølgningsmål	Hvordan måles opfølgningsmålet?	Hvem er ansvarlig for opfølgning?	Hvornår gennemføres opfølgningen?
Implementering og anvendelse af investeringsmidler			
Stoppe optag til udflyttergrupper	Nedlæggelse af udflyttergrupperne meldes ud og mulighed for opskrivning stopper	Forvaltningens pladsanvisning i ARC	Medio 2023
Naturpædagogisk kompetenceudvikling og udvidelse af naturcenter Amager Strand	Som led i områdeforvaltningernes almindelige opfølgning på dagtilbudsområdet følges kompetenceudviklingen og samarbejdet med Naturcenter Amager Strand	Forvaltningens faglige center (FAC)	Årligt 2024, 2025 og 2026
Nedlæggelse af 10 minibusser	Årlig opgørelse af busser og kørselsordninger	ARC	Ultimo 2023
Realisering af effektiviseringer			
Økonomisk besparelse på kørsel i dagtilbud	Følges ved års- og kvartalsregnskab.	ARC	2025

4. Risikovurdering

Den samlede risikovurdering ved forslaget er lav. Der kan være modstand mod vedtagelse af forslaget, men ved at investere i pædagogiske kompetencer og lade de nuværende børn i udflyttere fortsætte, reduceres modstanden mod nedlæggelse af minibusser og udflyttergrupper.